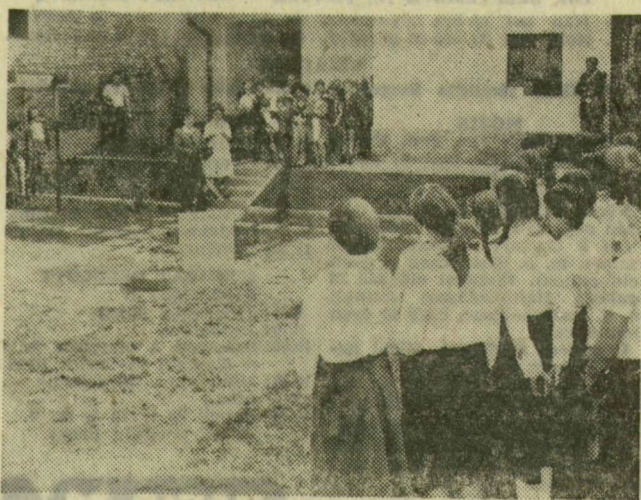

Juhász Gyula emlékére

Képünkön: az ünnepség résztvevőinek egy csoportja: Bányainé dr. Birkás Mária beszédét mondja

Juhász Gyula volt lakóházának udvarán rendezett emlékünnepséget tegnap, csütörtökön délelőtt a városi tanács vb művelődéstudományi oszta és a Magyar Írók Szövetségének dél-magyarországi csoportja abból az alkalomból, hogy az Ingatlankezelő Vállalat felújította Szeged nagy költőjének egykori lakhelyét.

Bányainé dr. Birkás Mária, a városi tanács elnökhelyettese mondott ünnepi beszédet. Hangsúlyozta, hogy az egykori Fodor utca 6. szám alatti ház és annak újonnan kialakított hangulatos udvara zárandókhelye lesz a Ju-

hász Gyula tiszteletére ideátogatónak, s a felújítás örövendetes bizonyítéka annak, hogy szülővárosa méltón igyekszik ápolni Juhász Gyula emlékét. Az ünnepi műsorban a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Bartók gyermekkórusa énekelt Erdős János vezényletével, s Nagy Zoltán, a Szegedi Nemzeti Színház tagja mondta el a költő Testamentum című versét. A városi tanács nevében Bányainé dr. Birkás Mária, az írószövetség dél-magyarországi csoportja nevében Tóth Béla helyezte el koszorúkat Juhász Gyula egykori lakóhelyén.

Gyógynövény-kutatás

Sikeres tudományos együttműködés alakult ki a gyógynövénykutatásban magyar és szovjet intézetek között. Ennek eredményeként egész sor olyan, a gyógyszeripar számára hasznos alapanyagot tartalmazó növényt termeszthetnek mindkét országban, amelyeket egymás segítségével nemesítettek ki, vagy a technológiák kidolgozásában mindkét ország kutatói részt vettek.

Néhány zárt rendszerű technológia a két intézet közötti munka eredményeként alakult ki. Világviszonylatban is figyelmet keltett a Magyarországon elsőként kifejlesztett mák zárt termesztési rendszer, amelyhez bizonyos gépek műszaki leírását a szovjet partnerek adták át az intézetnek. A vetéstől a betakarításig szigorú technológiai előírás alapján a mákot jelenleg már megközelítően 6000 hektáron termesztik, s a Tiszavasvári Alkaloida Gyár ennek eredményeként jó minőségű, s a korábbiaknál nagyobb mennyiségű morfin és kodein kivonathoz jut. A korszerű máktermesztéshez a Gyógynövény Kutató Intézet sugárkezelte vetőmagot állított elő. Az ideit a szovjet partner is küldött az intézetnek besugárzásra mákot, ha náluk is beválhat ez a módszer, megkezdhetik gyakorlati alkalmazását.

Egy plusz egy...

Terveznek az úttörőcsapatok

Milyen programok, országos akciók, játékok, vetélkedők között választhatnak a tervezgető úttörőcsapatok? Molnár Kozma Erzsébet, a Magyar Úttörők Szövetségének titkára erről tájékoztott.

— Az 1979/80-as úttörőévi felmondattunk — „Tettkel a mi világunkért” — is jelzi pártunk gyermekszervezetének további feladatait, fő törekvéseit. Új „Egy plusz egy” elnevezésű akción minden bizonnyal megmozgatja majd az élénkebb, de a szemléletre inkább hajlamos párttagokat is. Célunk a felszabadulás 35. évfordulójának méltó megünneplése lesz. Ezzel kapcsolatban sem a nagy rendezvényekre, a hagyományos ünnepi megemlékezésekre helyezzük a hangsúlyt, hanem a felfedezés, a hasznos munka, a sport, a játék örömeit élhetjük át minden bekapcsolódó piros és kék nyakendős párttag. Az első feladat: expedícióval, akadályverseny-

nyel, vagy más módon összeállítani a lakóhely felszabadításának történetét, megismerkedni 35 éves szabad hazánk építómunkájának eredményeivel. A párttagok városuk, iskolájuk szépítéséért, társadalmi munkát is végeznek. Megrendezik a sportnapját, valamint őrsi összejövetelt tartanak családoknál. Az ötödik feladat még títok: november 22–24. között Debrecenben a VII. országos úttörőparlament hirdeti majd meg. Egyébként a kisdiákok már javában készülnek a parlamentre.

Az idén is meghirdettük a „Teremtünk értéket” akciót. Számítunk a gyerekek leleményességére, arra, hogy bekapcsolódjanak az utcák, a parkok, a játszótérek megújításába, vállalkoznak majd iskolájuk berendezéseinek védelmére s nem utolsósorban a villanyáram, a víz, a tápkapcsolódás felhagyására, tehát példát mutatnak az anyag- és energiatakarékoságban is.

— Akik szívesen búvárkodnak a szakkörökben, azokat most is várja a tudományos-technikai úttörőszemle több fordulós vetélkedője. Ezúttal a társadalomkutató, a természetkutató úttörőket, a technikus, a mezőgazdász és az idegen nyelvekkel ismerkedő úttörőket hívjuk versenybe. Ötven feladatot tölthet ki tetszés szerint kiválasztaniuk a „Művészetek vándorútján” portyázó kisdobos- és úttörőközösségeknek. Felkeresnek olyan tájakat, amelyeket híres festmények, irodalmi alkotások mutatnak be, s ismeretséget kötnek neves művészekkel, népművészekkel is. A „Barátaink” elnevezésű játéksor továbbra sem verseny, hanem a kis közösségek művelődésének játékos kerete. Egy-egy órának például több barátja is lehet: a könyv, a múzeum, a film, a színház, a muzsika vagy a tánc.

A legjobbakat zánkai táborozással jutalmazzuk.

A Nagyszínház tetején

Átsüt a nap a csupasz gerendák között. Porszemek táncolnak a sugárnyalában. Letagadni sem lehetne, hogy padláson járunk. Balra falépcső, aztán szűk tetőnyílás. Műsaj fejet hajtani, hogy följussunk a 30 méteres magasságba.

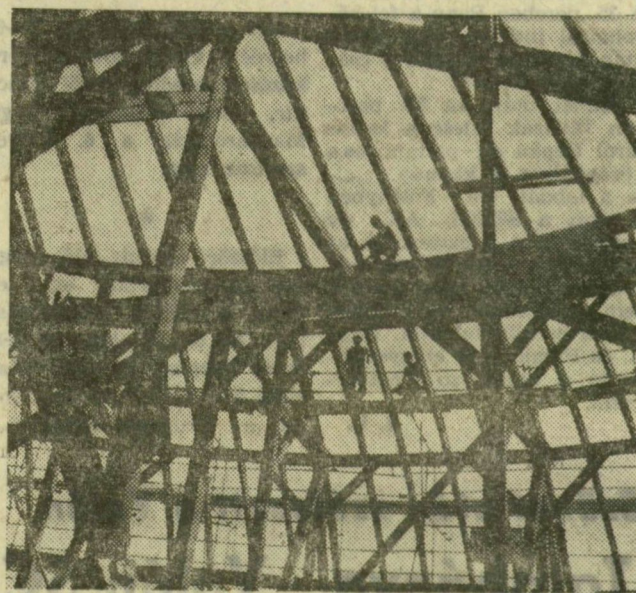
Fedő a külsőről ítéve Fellner és Helmer bécsi színházépítők eklektikus-barokk stílusú remekművéből nem sok maradt meg a 96 év alatt. Tavaly már búcsúzott a színiévtől, és megkezdődtek a rekonstrukció előkészületei. Négy hónap múlva, tavaly nyáron pedig a Dél-magyarországi Magas- és Mélyépítő Vállalat munkásai hozzákezdtek a tetőszerkezet felújításához.

— Először egy újabb deszkapadlást építettünk a régi fölé — mondja Hell István művezető. — Hogy ez később megmaradjon, a jövő titka. Nekünk mindenesetre megfelel, nincsenek rajta kiugrók és hajlatok, s elég erős ahhoz, hogy nyugodtan dolgozhassunk. Kicsérteltük az elhasznált gerendákat. A tetőszerkezet faanyagát rovar- és gombaölő, valamint tűzálló és víztaszító anyagokkal vontuk be.

Az ácsok már a felújított gerendázatra szögelik a deszkaborítást. Ha oldalt pillantunk, a múzeum tetejére, a Szabadság mozi-színházra látnak.

— Szédítő a magasság — fordulok Tóth Ernő brigádevézőhöz.

— A munkára kell figyelni — válaszolja. — Az Or-

Dolgoznak az ácsok a Nagyszínház tetején

szágos Szakipari Vállalat bádósai előtt haladunk. Amikor egy-egy nagyobb területtel elkészülünk, más építkezésekre irányítanak át bennünket. De megint visszajövünk, ha a bádósok utolérnek bennünket.

— Elbírák-e a régi gerendák a szél nyomását, és a hó súlyát?

— A tervező nyilván erre is gondolt. Annyit mondhatok, hogy régebben biztosan jobban válogathattak az építők a különféle fák között.

Ahol a deszkaborítás elkészült, az ORSZÁK bádósai szegeszlik a vörösréz lemezeket, izzik a forrasztópáka, puhul az ón. A lemezek között is beforrasztják.

— A tükörfedés szépen csillog. A bordásfedés pedig könnyebben vezeti le az esővizet — mutatja Derzi Gyula. — Kettőn vagyunk Németh Józseffel. A szerződésben ugyanis benne volt, hogy a DÉLÉP embe- reket ad mellénk. Sokfelé hívnak bennünket, és kevesen vagyunk. En például a Hilton-szálló és a Festetits-kastély befedésén is dolgoztam.

Molnár D. Csaba és Szaniszló János — a DÉLÉP szakemberei — a faszénkalnya mellett guggolnak, figyelik, hogyan kerül a helyére a vörösréz-diszítőelem. A lemez érces csillogása idővel tompul és megfeketedik, azután pedig fokozatosan a színt.

— A homlokzatra pirográ-

vesekre — magyarázza Darvas Tamás építészvezető.

— Mikor újítják fel a színház többi részét?

— Egyelőre a tető felújítására, a közfalak bontására és a központi fűtés bevezetésére kaptuk meg a tervet. A kazánokat a bíróság épületének alagsorában helyezik majd el, s az aszfalt alatt hozzuk át a fűtővezeték. Csak ennyire kaptunk megbízást. Am ezeken a tervek módosítani kellett egyet s más menet közben.

— A felújításoknál mindig számolni kell azzal, hogy az eredeti terv változik — közli Maár Márton, a CSOMITERV igazgatója. — A Nagyszínház teljes felújítására elkészítettünk egy programszintű tervet, ami még nem biztos, hogy a végleges. Ha mégis megvalósulna, várhatóan 250 millió forintba kerül. De ez már a második változat. Az első azért nem volt kivitelezhető, mert 100 millió forinttal drágább lett volna. A módosítás elsősorban a színpadtechnikai berendezéseket, s nem a nézőteret érinti. Olyan eszközöket igényel, amelyeket nemcsak valutáért lehet megvásárolni.

A Nagyszínház tetőszerkezetének felújítása várhatóan a jövő tavaszra elkészül. A további haladás elsősorban az anyagiakon múlik. Bár a közönség és a színészek örömmel fogadják, hogy a lehető legrövidebb időn belül elkészüljön a felújított Szegedi Nemzeti Színház, ám az sem közömbös, hogy az épület mennyire felel meg a követelményeknek a rekonstrukció után.

Jámbor Ernő

Színházi történet

MOTTO HELYETT: Voltál már szerződés-kötésen? — fordult hozzám a színész. — Üzlet, én mondom neked, barátom, mint a piacon. Adok-veszek, kínálok-alkuszok. Sokszor bizony megalázó. De hát nekem a színpad a mindennem. Jó párszor végigcsináltam már. Mit tegyünk, ez beakadulált.

TÖRTÉNET HÁROM KÉP-BEN. (Elhangzott az alkalomra összehívott színész-terkeztelen, az igazgató előadásában.) 1. A fiatal és feltűnően csinos színész a vidéki város színházában bemutatkozó fellépésre készül. A próba heteiben zajlanak a jövő évi szerződés-kötések. A színház szépséges üdvöskéje, tudva, hogy színész dolgaiban igen rosszul áll a társulat színája, benyújtja felleltéit: az ígértél magasabb gázi, egy évadban mindössze két szerep, s minderről a premier estjén, az előadás kezdete előtt írásbeli értesítést kér. (Természetesen hogy nemleges válasz esetén tárgyalni tudjon a siker után a kilincset egymásnak adó, ajánlatokat kínáló színházi vezetőikkel.) Mit tehetnek a színház vezetői — a kért időpontban átnyújtják a színésznek pecsétes garanciájukat. (Vége az első képnek.)

2. Néhány hónap múltán ismét kopogtatnak a direktori iroda ajtaján. Történetünk hőse először csak azzal toldja meg előbbi listáját, hogy a színészházban különbséget igényel, később azonban garzonlakással növekednek vágyai. (Mindezt fönttartani egész évben azért a két szerepért — látunk bele a gazdasági vezető agyába.) Ha nem, azonnal felmond. Írják a munkakönyvébe: kilépett. A direktor első felindultsága után enged a nyíltszíni zsarolásnak — hetek múlva kezdődik az új évad, a művésznek fontos szerepet kapott az első produkcióban, már foly- nak a próbák... Elmegy hát a színészházba, ahol a sértett művész éppen feldúltan csomagol. A direktor közli vele: Ön a 227-es garzon. (Az ember azt gondolná, vége a történetnek, hiszen ez már igazi happy end — de csak a második képnek van vége.) 3. A telefon a fővárosban éri utol másnap a színház igazgatóját. Hősnőnk

mégis kikérte a munkakönyvét, mert nem költözhet azonnal új, immár méltó fészébe. Két hét is beleférhet, amíg két kollégája elhurcolódik onnan. Addig ő nem tud várni. Fogja munkakönyvét, s visszautazik a fővárosba... (A „kilépett” elment, a produkcióra vendégművészt hívtak, a történet lezárult, az élet megy tovább, a függöny fölmeleg a bemutató estjén.)

TOVÁBB GONDOLHATÓ SOROK. 1. A színész vásárra viszi a bőrt. Sokszor valóban kiszolgáltatott a színházi vezetőknek, rendezői elfoglaltságoknak. Evad elején kíváncsi lenne, mit játszik a szezon végén, mire készüljön, hogyan ossza be idejét. De legtöbbször csak később, a próbatáblákon keresheti a nevet. Vigaszt csak a tehetőség és munka árán szerzett siker, a gazdagodó művészi pálya és a közönség tapsa adhat... 2. Tehetség és szépség önmagában még ezen a pályán sem minden. Emberi tartás, művészi szereténység, hivatástudat és szeretet nélkül kiüresedik a legbájosabb tekintet, kirakatabúvá híd- gúly a legvonzóbb szépség... 3. Azt gondolhatnánk, hogy

egy pálya kezdetén tartó színész számára mindennél fontosabb a játék, a minél több és sokszínűbb szereplehetőség, az, hogy minél többet léphessen a „világot jelentő deszkákra”, minél több alkalommal szembesíthesse felkészültségét a közönséggel... 4. Vége az echoszeke korszaknak, de nincs vége a színészek vándoréletének. Az sem mindegy, milyen feltételek között készülnek egy-egy előadásra, megteremtik-e számukra a kapcsolódás, a pihenés lehetőségeit... 5. A színészek te- teit is ugyanolyan erkölcsi mércével kell mérni, mint bárki másét. 6. Tény, hogy az utóbbi néhány évadban ez már a harmadik ilyen vilámtávozás ebből a színházból. Véletlen, egyedi esetek sorozata-e ez, vagy egy mélyregező munkáló rejtett mozgás vulkányszerű kitörései?... 7. Hogyan mérj és ítéli meg ezeket a tetteket a művészkollektíva?... (A színészgyűlésen a történetet hallgatva az arcokat figyeltem. A tekintetek a döb- benet, a csalódás, a hitetlen- ség és a kétely hullámmoz- gásait véltem felfedezni.)

Tandj Lajos

Népművészeti kiállítás Tápén

Első alkalommal nyílik Tápén ma, pénteken országos népművészeti kiállítás. A színes-tarka anyag — amelynek legszebb darabjai a Rábaközéből, Erdélyből, Buzsákról és Makóról valók — az országos népművészeti pályázat díjnyertes remekei. A szebbnél szebb faliszőnyegeket, függönyöket és asztalterítőket mellett a ki- varrottas párnahajlék és a szőttés falvédők egyértelműen bizonyítják, hogy országunkban ma második virákorát éli a tárgyalakó népművészet. Egész sereg ifjú és idősebb mester buzgalkodik: varr, farag, fest, sző, rajzol stb.

A kiállításon szereplő textíliákat leginkább női kez- sek sikerítették. De képviselők magukat a férfiak is

— érdekes módon némelyek finomművi hímzéssel —, sőt az ügyes kezű gyerekek eredményei is itt láthatóak. Hatalmas terménytároló gyékény- és vesszőkosarak, fakéregből készült kupák, kisebb-nagyobb kosárok és egyéb használati eszközök — természetesen mind új — érkezeltetnek a régi parasztvilág ilyenemű igényeit. Csodálatos színben pompáz- nak a tirke-tarka festett to- jások, ezek Erdélyből és Bátoról valók. Amíg a pa- ravánokat a színes textílek, addig a vitrineket egyéb „finomságok” mellett a gyermekjátékok töltik meg.

A kiállítók a Fiatal Népművészeti Stúdióának, a fővárosi művelődési ház disztóművészeti szakköré- nek, a MOM művelődési ház

kézműves szakkörének, va- lamint a szombathelyi mű- velődési központ disztómű- vészeti szakkörének tagjai. A gyermekjátékok az országos gyermekjáték-pályázat díjnyertes anyagából kerül- tek — ezúttal — Tápéra, merthogy ez a kiállítás, a nyíregyházi nagy bemutató- nak a „lelke”.

A kiállítás a tápai mű- velődési házban látható szeptember 14. és október 2. között, vasárnap kivételével naponta délután 3–6 óráig. Székely Éva, a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának tagja rendezte, s ma, pénteken délután 4-kor dr. Molnár Zoltánné, a módszertani intézet igazgatóhelyettese nyitja meg.

Ifj. Lele József